

Βιβλιοθήκες και σχολεία: Θα καταφέρει τελικά να συνυπάρξει αυτό που είναι φτιαγμένο για να συνυπάρχει;

Ήδη από τα μέσα της δεκαετίας του '70, οι προσπάθειες για το ζήτημα της συνεργασίας μεταξύ βιβλιοθηκών και σχολείων βρίσκονταν στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος, αλλά πάντοτε εγκαταλείπονταν εξαιτίας των οικονομικών περικοπών. Τα τελευταία δύο χρόνια, και στα πλαίσια των γενικών συζητήσεων για την εκπαίδευση, γίνεται εκ νέου εκτεταμένη αναφορά στο ζήτημα αυτό.

Το ότι οι βιβλιοθήκες και τα σχολεία πρέπει να καταβάλλουν κοινές προσπάθειες προς την κατεύθυνση της κοινωνίας των πολυμέσων και της πληροφoρίας, είναι αδιαμφισβήτητο. Το ίδιο συμβαίνει και με το ότι με μια πιο στενή συνεργασία θα μπορούσε να προωθηθεί η ανάπτυξη των δεξιοτήτων της νεολαίας σχετικά με την ανάγνωση βιβλίων και την ενασχόληση με τη χρήση των πολυμέσων. «Κι όμως», όπως ανέφερε και ο Goethe στο έργο του *Italienische Reise*, «συχνά δεν υπάρχει τίποτα πιο φυσικό από την αδυναμία συνύπαρξης παρά την τόσο έντονη οικειότητα».

Στην ομοσπονδιακή Γερμανία, οι προσπάθειες για συνεργασία ανάμεσα σε βιβλιοθήκες και σχολεία συναντούν συνεχώς μια σειρά εμποδίων απλά και μόνο από την γραφειοκρατία που επικρατεί. Αυτό συμβαίνει ιδιαίτερα επειδή για τους κλάδους του σχολείου (Παιδεία) και των βιβλιοθηκών (Πολιτισμός) είναι αρμόδια διαφορετικά τμήματα στα Ομόσπονδα Κρατίδια και στις διάφορες πόλεις.

Η συνεργασία στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος – Οι δραστηριότητες του Συνδέσμου Γερμανικών Βιβλιοθηκών (DBV)

Παρά τις όποιες δυσκολίες, πολλά έχουν επιτευχθεί στον τομέα αυτό τα τελευταία χρόνια. Μεγάλο βήμα στην προσπάθεια αυτή αποτελεί και η διαδικτυακή πύλη πληροφοριών «Βιβλιοθήκη και Σχολείο» (www.schulmediothek.de), την οποία δημιούργησε η ομάδα εμπειρογνομόνων του Συνδέσμου Γερμανικών Βιβλιοθηκών. Χάρη στην πύλη αυτή, ήδη από τον Οκτώβριο του 2004 μπορεί κανείς να αναζητήσει συγκεντρωτικά στις ιστοσελίδες του γερμανικού εξυπηρετητή για την εκπαίδευση ό,τι χρειάζεται να γνωρίζει σχετικά με τις σχολικές βιβλιοθήκες- από τον εξοπλισμό των βιβλιοθηκών, μέχρι απαντήσεις σε τεχνικά ερωτήματα και προτάσεις για συγκεκριμένα προγράμματα. Αλλά και ο διαγωνισμός «Η Βιβλιοθήκη της Χρονιάς» της Ένωσης Γερμανικών Βιβλιοθηκών το 2004 έδωσε ιδιαίτερη βαρύτητα στη συνεργασία μεταξύ βιβλιοθηκών και σχολείων. Όμως δεν πέτυχε εντυπωσιακά αποτελέσματα στον τομέα αυτό μόνο ο φετινός νικητής του διαγωνισμού, δηλαδή οι Δημοτικές Βιβλιοθήκες της Δρέσδης με την νεανική τους βιβλιοθήκη medien@age. Και σε άλλες πόλεις της Γερμανίας συνεργάζονται εντωμεταξύ με μεγάλη επιτυχία βιβλιοθήκες και σχολεία, με στόχο να αφυπνίσουν σε παιδιά και νέους το ενδιαφέρον για διάβασμα και χρήση πολυμέσων.

Η δύσκολη πορεία προς την προώθηση της γνώσης- «Σπειροειδές» σχολικό πρόγραμμα σπουδών

Σημαντικό συστατικό για την επιτυχημένη συνεργασία μεταξύ σχολείων και βιβλιοθηκών αποτελεί η διάρκεια. Κατά συνέπεια, δεν αρκεί οι σχολικές τάξεις να επισκέπτονται μια φορά το χρόνο μια βιβλιοθήκη. Η δουλειά μαζί με και μέσα στις βιβλιοθήκες πρέπει να ενσωματωθεί ως αναπόσπαστο στοιχείο στη σχολική καθημερινότητα. Το πώς μπορεί αυτό να επιτευχθεί, φαίνεται στα «σπειροειδή» σχολικά προγράμματα σπουδών. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα βρίσκεται στις διαδικτυακές σελίδες της Δημοτικής

Βιβλιοθήκης του Brilon. Η φιλοσοφία του εγχειρήματος αυτού αναπτύχθηκε στα πλαίσια του προγράμματος «Βιβλιοθήκη και σχολείο: Συνεργαζόμενοι φορείς στην Βόρεια Ρηνανία-Βεστφαλία» (Ίδρυμα Bertelsmann). Πρόκειται για ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα πληροφοριακής παιδείας με κλιμακωτή εξέλιξη, χάρη στο οποίο οι μαθητές και οι μαθήτριες μιλούν δραστικά ήδη από την πρώτη τάξη στον κόσμο της βιβλιοθήκης. Μαθαίνουν ήδη από το Δημοτικό (για παράδειγμα με το «Εξερευνητικό Ταξίδι των Πειρατών») να προσανατολίζονται σε μια βιβλιοθήκη. Από την 5η τάξη τους προσφέρονται εκπαιδευτικές δραστηριότητες, όπως για παράδειγμα «Ανακάλυψε τη Βιβλιοθήκη ως Τόπο Γνώσης» ή «Επαγγελματίας Ερευνητής», μέσω των οποίων διδάσκονται τεχνικές για την εύρεση πληροφοριών. Οι μαθητές μαθαίνουν τη σημασία των εννοιών «λέξεις-κλειδιά» και «τράπεζα δεδομένων», ενώ από την 10η τάξη διδάσκονται πώς να χρησιμοποιούν τις τεχνικές αυτές, π.χ. για να συντάξουν τις γραπτές τους εργασίες.

Η εδραίωση ενός εξωσχολικού τόπου μάθησης – Μάθημα στη βιβλιοθήκη

Σημαντικό στοιχείο για ενσωμάτωση των βιβλιοθηκών στη σχολική εκπαίδευση αποτελεί το πρόγραμμα «Μάθημα στη Βιβλιοθήκη». Η μετάδοση γνώσεων σχετικά με την πληροφοριακή παιδεία και την σύνταξη κειμένων βρίσκεται και εδώ στο επίκεντρο. Πολλές δημόσιες βιβλιοθήκες προσφέρουν δραστηριότητες στον τομέα αυτό, προκειμένου να παγιώσουν στη συνείδηση του κοινού, ότι η βιβλιοθήκη είναι τόπος δια βίου και αυτόνομης μάθησης. Η προσφορά αυτή δεν περιορίζεται εντούτοις μόνο στο γνωστικό πεδίο των Γερμανικών, αλλά αφορά και την Γεωγραφία και την Ιστορία, για τα οποία έχουν προταθεί διάφορα θέματα. Τα θεματικά πακέτα πολυμέσων, τα οποία οι βιβλιοθήκες θέτουν στη διάθεση των σχολείων, συμπληρώνουν αυτή την προσφορά. Για να μπορέσουν πραγματικά οι πολυάριθμες προσφορές να υλοποιηθούν, ο Σύνδεσμος Γερμανικών Βιβλιοθηκών αξιώνει εδώ και πολύ καιρό την επίσημη ενσωμάτωση της χρήσης βιβλιοθηκών στα προγράμματα μαθημάτων των σχολείων. Ένα βήμα προς αυτή την κατεύθυνση είναι οι Συμφωνίες Συνεργασίας που έχουν υπογράψει Ενώσεις Γερμανικών Βιβλιοθηκών διαφόρων γερμανικών κρατιδίων με τα εκάστοτε Υπουργεία Παιδείας των κρατιδίων αυτών και που αφορούν τη συνεργασία μεταξύ σχολείων και βιβλιοθηκών.

Ανάληψη της ευθύνης – Συνεργάτες στο σχολείο και την βιβλιοθήκη

Η συνεργασία μεταξύ σχολείων και βιβλιοθηκών εξελίσσεται συχνά σε δύσκολη διαδικασία και εξαιτίας του ότι στα σχολεία δεν υπάρχει κάποιος μόνιμος αρμόδιος για τον τομέα αυτό. Η Δημοτική Βιβλιοθήκη της Νυρεμβέργης έχει καταφέρει στην άμεση συνεργασία της με την Διεύθυνση Σχολικής Εκπαίδευσης να υπάρχει σε κάθε σχολείο ένας δάσκαλος ή μια δασκάλα που να είναι υπεύθυνος για τη συνεργασία. Έτσι διασφαλίζεται μια σημαντική προϋπόθεση για εντατική και συστηματική συνεργασία. Κι όμως, τα χάρματα ανάμεσα στα μεμονωμένα πεδία μπορούν να γεφυρωθούν με πολύ απλό τρόπο, όπως δείχνει και η σχολική διαδικτυακή πύλη των Δημοτικών Βιβλιοθηκών του Warendorf. Η πύλη αυτή που περιέχει ποικίλα παραδείγματα για το πώς μπορούν να ενσωματωθούν οι βιβλιοθήκες στο σχολικό μάθημα, δημιουργήθηκε από κοινή πρωτοβουλία μαθητών, δασκάλων, γονέων και βιβλιοθηκονόμων. Οι ενδιαφερόμενες ομάδες βρήκαν στην πύλη αυτή κοινό τόπο σύνδεσης. Και κατάφεραν να συνυπάρξουν – αντίθετα με το σκεπτικό του Goethe – ακριβώς επειδή είναι τόσο κοντά η μία στην άλλη.

Dagmar Giersberg

Εκδότρια και Δημοσιογράφος στην Βόννη Μετάφραση: Καρολίνα Κολοκυθά

Copyright: Goethe-Institut, Έκδοση Online

Έχετε ερωτήσεις σχετικά με αυτό το άρθρο; Γράψτε μας!

 online-redaktion@goethe.de

Φεβρουάριος 2005